

Walter de Maria, *The Broken Kilometer*, 1979. Long-term installation, 393 West Broadway, New York City. © 2015 The Estate of Walter De Maria

Walter de Maria: een baanbrekend kunstenaar 's Werelds grootste kattenbak

De eerste galerie van SoHo was, in 1969, de OK Harris Gallery.

De eigenaar, Ivan Karp, was de eerste die het werk van Andy

Warhol verkocht. Drie jaar

nadat Karp in SoHo neerstreek,

opende een paar gebouwen

verder de Broome Street Bar

haar deuren. Nog eens zeven

jaar later onthulde Walter de

Maria zijn *Broken Kilometer*.

TEKST → ROBERT DE KONING (JOURNEYLISM.NL)

Anno 2017 staat op het adres van OK Harris een van de duurste appartementen van New York te koop. Tweeëndertig miljoen dollar kost het. En ook de Broome Street Bar wist niet te ontkomen aan de miljoenenjacht. Nadat de 92 jaar oude eigenaar Kenn Reisdorff in 2014 op vakantie in Florida overleed, wisselde zijn bar voor twaalf miljoen van eigenaar en ging de deur op slot. Gesloten zijn ook de deuren van West Broadway 393. Het is een onopvallend gebouw tussen de galerie en de bar. Gelukkig gaan ze open wanneer je aanbelt. Om de hoek liggen vijfhonderd mathematisch gerangschikte messing staven van twee meter lengte per stuk. Tussen het hedendaagse klatergoud van SoHo is *The Broken Kilometer* een schitterende beloning voor eenieder die deze verborgen kunstschat weet te vinden.

Kattenbak

Op slechts een derde van de lengte van *The Broken Kilometer* woont op 141 Wooster Street nog een creatie van de in 2013 overleden

Walter de Maria. Ook hier opent de deur zich na een korte druk op de bel. Binnen wacht een smoezelige entree en een blik op de lift is genoeg om de trap naar de eerste verdieping te nemen. Onderweg naar boven lijkt het alsof je het gewicht van je bestemming kunt ruiken. Het is de geur van de zwaartekracht. De zware lucht van een 340 vierkante meter groot appartement gevuld met een bijna anderhalve meter diepe laag tuinaarde. En sta je eenmaal oog in oog met *The New York Earth Room* (1977), dan voel je het gewicht van een vervreemdende schoonheid. Of – en dat gold voor de correspondent van *The New York Times* in 1977 – je ziet slechts 's werelds grootste kattenbak. Wie was die man die New York maar ook München, Kassel, New Mexico en het Japanse eiland Naoshima deze *landscape art* heeft nagelaten? Die van jazz hield, drummer was in de voorloper van The Velvet Underground en aan de wieg stond van beeldbepalende kunststromingen als Earthworks, Conceptual en Minimal Art?

Tijd en ruimte

Walter Joseph de Maria werd op 1 oktober 1935 geboren in Albany, Californië. Ruim 77 jaar later overleed hij tijdens het vieren van de honderdste verjaardag van zijn moeder. Tussen 1935 en 2013 volgde De Maria een kunst- en geschiedenisopleiding aan de Universiteit van Berkeley, verhuisde hij naar New York, was hij galeriehoudster, componeerde hij muziek, speelde hij met Lou Reed in een band, trouwde hij twee keer en vond hij uiteindelijk zijn roeping: vernieuwende moderne kunst. De rode draad in het werk van Walter de Maria is misschien wel het spelen met tijd en ruimte. Monumentale werken als *The Broken Kilometer*, *The New York Earth Room* en *The Vertical Kilometer* in het Duitse Kassel zijn hier voorbeelden van. Van *The Vertical Kilometer* is slechts de vijf centimeter brede bovenkant te zien. De resterende kilometer is door De Maria in 1977 de grond in geboord. Maar ook in zijn kleinschaligere creaties vind je de rode draad terug. Zo luiden de instructies bij *Boxes for Meaningless Work* uit 1961: "Verplaats dingen van de ene doos naar de volgende doos; heen en weer, heen en weer, enzovoorts. Besef dat wat je doet zinloos is."

Bliksemschicht

Zoals zijn naam al verradt, was Walter de Maria van Italiaanse komaf. In een zeldzaam interview verklaarde hij dat wanneer hij in New York zou zijn opgegroeid, hij hoogstwaarschijnlijk geen kunstenaar geworden was. Maar familiebanden bij Bay Area Italians waren een stuk minder sterk of, voor een kunstenaar in wording, verstikkend. Van zijn ouders kreeg

Walter de Maria in 1968

De Maria alle ruimte zich te ontwikkelen in de richting die hij zelf koos. Natuurlijk gold dit ook voor zijn twee broers en zo werd er één trucker, één IT-specialist en één wereldberoemd kunstenaar. Een kunstenaar die behalve door afkomst en ouders beïnvloed werd door de omgeving en tijd waarin hij opgroeide: het Berkeley en San Francisco van de jaren vijftig, waar opkomende muziek (vooral jazz), de Beat Generation, de zwarte cultuur en de eerste woordjes van de studentenbeweging de tijdsgeest bepaalden. De antennes van Walter de Maria pikten alles dat statisch was op en vertaalden het naar creatieve energie. In zijn bekendste werk, *The Lightning*

'Eén trucker, één IT-specialist en één wereldberoemd kunstenaar'

Field (New Mexico, 1977), is dit symbolisch terug te vinden: vierhonderd roestvrijstalen palen met een gemiddelde lengte van 20,5 feet (zo'n 6,25 meter) staan op een oppervlakte van een mijl bij een kilometer te wachten tot de hemel statisch wordt, haar energie samenbalt tot een vuist en bliksem het kunstwerk tot leven kust.

Walter de Maria, *The New York Earth Room*, 1977. Long-term installation, 141 Wooster Street, New York City. © 2015 The Estate of Walter de Maria

Walter de Maria, *Time/Timeless/No Time*, 2004